

ANTSTOLIŲ PROFESINĖS VEIKLOS PATIKRINIMŲ APIBENDRINIMAS

2019 metai

Šis apibendrinimas parengtas vadovaujantis Antstolių veiklos tikrinimo tvarkos aprašo¹ 22 punktu, kuriame numatytas reikalavimas Teisingumo ministerijos ir Lietuvos antstolių rūmų interneto svetainėse paskelbti apibendrintą informaciją apie nustatytus antstolių profesinės veiklos pažeidimus.

Teisingumo ministerijos funkcijoms priskirta antstolių profesinės veiklos, išskyrus antstolių procesinę veiklą, kontrolė, ši kontrolė įgyvendinama Apraše nustatyta tvarka atliekant antstolių veiklos eilinius ir neeilinius patikrinimus.

2019 metais Teisingumo ministerija atliko 27 antstolių veiklos eilinius patikrinimus ir vieno antstolio veiklos neeilinį patikrinimą.

Eiliniai patikrinimai atlikti antstolių, kurių kontoros įkurtos Alytuje, Druskininkuose, Jonavoje, Kaune, Klaipėdoje, Mažeikiuose, Panevėžyje, Šalčininkuose, Varėnoje, Vilniuje ir Zarasuose; neeilinis patikrinimas atliktas Šilutėje įkurtoje antstolio kontoroje.

Eilinių patikrinimų apibendrinimas

Atliekant patikrinimus buvo nustatyta, kad patalpos, kuriose antstoliai vykdo veiklą, atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus², atvykusiems į kontorą asmenims užtikrinama teisė gauti kvalifikuotas antstolių paslaugas, teikiamas vykdant valstybės deleguotas funkcijas.

Su vykdymo procesu susijusi informacija antstolių kontoroje tvarkoma naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas, vykdomosios bylos daugiausia rengiamos elektronine forma, vykdymo proceso dokumentai sudaromi informacinių sistemų priemonėmis, dalis rašytinių dokumentų skaitmeninami. Atvykusiems į antstolių kontorą proceso dalyviams, kitiems suinteresuotiems asmenims, sudarytos techninės sąlygos įgyvendinti teises į informacijos ir dokumentų kopijų gavimą vietoje (kontoroje).

Per eilinius patikrinimus taip pat buvo nustatyta ir teisės aktų, kuriais antstoliai privalo vadovautis atlikdami jiems pavestas funkcijas, pažeidimų.

1 Patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 400 „Dėl Antstolių viešo konkurso komisijos nuostatų, Antstolių viešo konkurso tvarkos aprašo, Antstolių veiklos tikrinimo tvarkos aprašo, Antstolių informacinės sistemos nuostatų, Antstolių atestavimo komisijos nuostatų ir Antstolių atestavimo taisyklių patvirtinimo“.

2 Reikalavimai antstolio (antstolių) darbo vietai bei darbo laikui, patvirtinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. Nr. 254 „Dėl Reikalavimų antstolio (antstolių) darbo vietai bei darbo laikui patvirtinimo“.

Klasifikuojant nustatytus pažeidimus pagal teisės aktus, nustatyta, kad Antstolių įstatymo pažeidimų padarė 15 antstolių; Sprendimų vykdymo instrukcijos³ reikalavimų – 27 antstoliai; Civilinio proceso kodekso reikalavimų nesilaikė 10 antstolių, kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimų padarė 12 antstolių.

Iš visų nustatytų pažeidimų galima išskirti dažniausiai pasikartojančius – tai Sprendimų vykdymo instrukcijos reikalavimų nesilaikymas.

Apibendrintai paminėtini šie Sprendimų vykdymo instrukcijos reikalavimų pažeidimai: išieškant iki 100 eurų pinigų sumas nesilaikoma minėto dydžio sumų išieškojimams nustatytų ypatumų; antstolių parengti procesiniai dokumentai neatitinka nustatytų formų; pažeidžiami išieškotų lėšų išmokėjimo išieškotojams terminai; vykdymo išlaidų apskaičiavimuose nėra detalčiai nurodyti dokumentai ir (ar) vykdymo veiksmų pavadinimai ir jų atlikimo, surašymo datos; vykdymo išlaidų apskaičiavimuose yra pertekliniai įrašai – neaktualių, neatliktų vykdymo veiksmų, už kuriuos nebuvo skaičiuotos vykdymo išlaidos; vykdymo išlaidos paskaičiuotos už atliktus veiksmus, už kuriuos jos neturėtų būti skaičiuojamos; nustatyta atvejų, kai vykdomieji dokumentai priimti vykdyti išieškotojui juridiniam asmeniui neapmokėjus būtinų vykdymo išlaidų antstoliui; būtinų vykdymo išlaidų sumokėtos ne į antstolio depozitinę, bet į atsiskaitomąją antstolio sąskaitą.

Nustatyti Civilinio proceso kodekse įtvirtintų reikalavimų, reguliuojančių vykdymo išlaidų išieškojimo iš skolininko tvarką, pažeidimai, t. y. vykdymo išlaidas antstolis išieškojo be atitinkamo antstolio patvarkymo; nesilaikė Civilinio proceso kodekse nustatytų antstolio patvarkymui keliamų bendrųjų reikalavimų (popierinės formos vykdomosiose bylose esantys rašytiniai patvarkymai antstolio (antstolio padėjėjo) nepasirašyti, nepatvirtinti antstolio antspaudu; patvarkymai neišsiųsti proceso šalims tais atvejais, kai juos siųsti būtina).

Nustatyti tokie Antstolių įstatymo reikalavimų pažeidimai: ne visos vykdomosios bylos elektrinės formos, t. y. ne visi vykdymo proceso dokumentai rengiami naudojantis Antstolių informacinės sistemos funkcionalumais ir ne visi vykdymo proceso rašytiniai dokumentai skaitmeninami ir perkeliama į elektroninę vykdomąją bylą, dėl to Antstolių informacinėje sistemoje nėra visos informacijos apie vykdymo eigą ir išsamios informacijos apie išieškotas ir likusias išieškoti pinigų sumas. Be to, antstoliai ne visada operatyviai atliko vykdymo veiksmus, išieškodami lėšas į valstybės biudžetą.

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1R-352 „Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“.

Taip pat nustatyta antstolio veiklos dokumentų tvarkymą reguliuojančių teisės aktų⁴ reikalavimų pažeidimų, susijusių su dokumentų registravimu, dokumentų registrų sudarymu bei registro duomenų užrašymu rašytiniuose gautuose dokumentuose ir (ar) elektroninių dokumentų išspausdintose kopijose.

Įvertinus antstolių profesinės veiklos eilinių patikrinimų rezultatus, atsižvelgus į tai, kad antstoliai nedelsdami ėmėsi priemonių pažeidimams pašalinti, drausminė atsakomybė jiems nebuvo taikyta.

Neeilinio patikrinimo apibendrinimas

Antstolio veiklos neeilinis patikrinimas buvo atliktas dviem pagrindais: tikrintos Teisingumo ministerijoje gautame skunde nurodytos aplinkybės dėl antstolio apskaičiuotų vykdymo išlaidų dydžio bei skolininko turto arešto pagrįstumo bei žiūrėta, ar antstolis pašalino veiklos trūkumus ir pažeidimus, nustatytus atliekant jo veiklos eilinį patikrinimą.

Dėl pirmojo neeilinio patikrinimo pagrindo buvo nustatyta, kad pareiškėjo skundo teiginiai dėl per didelių vykdymo išlaidų nepagrįsti, nes vykdymo išlaidas antstolis buvo paskaičiavęs mažesnes, nei savo skunde teigė pareiškėjas; dėl turto arešto pagrįstumo nustatyta, jog antstolis buvo panaikinęs areštą turtui pareiškėjo (skolininko) prašymu, nes pats skolininkas įsipareigojo parduoti turtą ir apmokėti skolą, tačiau savo įsipareigojimo nevykdė, todėl antstolis areštavo turtą pakartotinai.

Dėl antrojo patikrinimo pagrindo nustatyta, kad ne visus trūkumus, kurie buvo nustatyti per antstolio veiklos eilinį patikrinimą, jis pašalino, tačiau nustatyti veiklos trūkumai nežymūs ir nesudarė pagrindo taikyti drausminę atsakomybę.

Apibendrinimą parengė

Teisingumo ministerijos Teisinių institucijų grupė

4 Antstolio veiklos dokumentų tvarkymo ir saugojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-140 „Dėl Antstolio veiklos dokumentų tvarkymo ir saugojimo taisyklių patvirtinimo“.